

Bekir Büyükarkın
KERVANSARAY

BEKİR BÜYÜKARKIN: 1921 yılında İstanbul'da Etyemez Davutpaşası'nda dünyaya gelmiştir. Babası Ahmet Bey Malatyalı, annesi Nadire Hanım'ın babası ise Kastamonuludur. 1939 yılında Vefa Lisesi'ni, 1942'de Yüksek İktisat ve Ticaret Okulunu bitirmiştir. İkinci Dünya Harbi yıllarında askerlik görevini İslâhiye'de yedek subay olarak yapmıştır. Mart 1945'den 1953 yılına kadar Anadolu Sigorta Şirketi'nde muhasebeci, daha sonra Kasım 1960'a kadar Türk Ticaret Bankası'nda Genel Muhasebe Müdürü olarak vazife gördükten sonra özel bir büro açarak "Serbest Malî Müşavirlik" yapmıştır. Eserlerinin çoğunu 1960-79 yılları arasında kaleme almıştır.

Yazı hayatına henüz lisede iken tiyatro eserleri yazmakla başlamış, çeşitli dergi ve gazetelerde şiir, hikâye ve romanları yayınlanmıştır. Vefa Lisesi'nde öğrencilik yıllarında "Efe" piyesini yazmış ve oynatmış, ilk hikâyeleri 1942 yılında "On İki Masal" adıyla *Yapı Dergisi*'nde yayınlanmıştır. 1945 yılında *Son Telgraf* ve *Akşam* gibi gazetelerde de hikâyeleri çıkmış, ilk romanı olan *Caduların Kırbacı*, *Son Telgraf* gazetesinde tefrika edilmiştir.

İlk tiyatro eseri olan "Dökmeci" 1947 yılında C.H.P.'nin açtığı tiyatro yarışmasında Ahmet Muhip Dıranas'ın "Gölgeler" adlı oyunuyla birlikte ödül kazanmıştır. "Dökmeci", "Yarısı", "Duman", "Soytarı", "Tanyeri" gibi tiyatro eserleri İstanbul Şehir Tiyatrolarında oynanmıştır. "Duman" Berlin'de de sahneye konmuş ve başka yerlerde de oynanmıştır. "Soytarı" adlı oyun TRT Televizyonu'nda dizi film olarak gösterilmiştir. "Yarısı" adını taşıyan oyun da yine senaryosu yapıp filme çekilip TRT'de gösterilmiştir. Romanlarının birçoğu önce gazetelerde tefrika edilmiş, sonra kitap halinde yayınlanmış ve müteaddid baskıları yapılmıştır. *Son Akın* isimli romanı film yapılarak sinemalarda gösterilmiştir.

"Kavuk" adlı oyun Kültür Bakanlığı'nın açtığı Orta Oyunu Metin Yarışması'nda ödül kazanmış (17.12.1986), *Gece Yarısı* romanı Kültür Bakanlığı'nın "Edebiyat" ödülünü almış (28.3.1988), *Bozkırda Sabah* romanı tiyatro eserine çevrilip İnönü Vakfı Tiyatro Yarışması'nda ödül kazanmıştır. (1988).

Bekir Büyükarkın, uzun yıllar tarihî araştırmalar yapmış ve romanlarından çoğunu bu araştırmalarının ışığında Türk Tarihi'nden aldığı ilhamla yazmıştır. Romanlarında geçmişi günümüzde canlandırmıştır. Dn bugünde göstermek, dn iyi tanımak amacını gütmüştür. Tarihimizin derinliği ve mill kültürümüzün zenginliği gözler önüne konmuştur. *Tanyeri* romanında özellikle Türk Kültürü ve mill şuurun varlığı n alanda canlanmıştır. *Son Akın*'da serhat boylarındaki akıncıları ve mill duyguları dile gelmiştir. *Bozkırda Sabah*'ta Kurtuluş Savaşımızın yaşanılan görüntüleri, tarihî gerçekler ve değerlendirmeler dikkati çeker. *Suların Gölgesinde* romanı yerli ve yabancı tarihî kaynakların ve arşivlerin incelenmesiyle tarihin karanlığından gün ışığına çıkartılan büyük Türk denizcisi Kurtoğlu Muslihittin Reis'in hayatını ve Rodos Adası uğrunda yapılan fedakrlıkları gözlerimizin önünde canlandırır. Rodos ve 12 Ada'nın Türkiye'nin güvenliği için stratejik ve jeopolitik önemi, ibret dersi olacak tarihî olayları anlatır. Tarih olaylara ait bilgisinin genişliği, mill kültürümüze olan vukufu, san'at ve şairane duygu inceliği, vatan sevgisi ve Türklük şuurunun yüceliğini roman sayfalarına aksettirmiştir. Bekir Büyükarkın'a "Türk Kültürünün tarihî ve zengin birikimi üzerindeki çok değerli çalışma ve katkılarında dolayı" Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkez Başkanlığı tarafından "şeref yeliği" bertı verilmiştir (4.11.1997).

Eserleri ilk basılış tarihlerine göre şöyle sıralanabilir:

TİYATRO OYUNLARI; Dökmeci (1947), Yarısı (1967), Armutlar (1970), Yolcular (1970), Duman (1970), Keçiler (1970), Soyтары (1974), Balıkçı (1974), Genç Osman (basılmamış), Kuşak (basılmamış), Masal (basılmamış), Atilla (basılmamış), Tanyeri (1981), Kavuk (1987), Bozkırda Sabah (1988).

ROMANLARI: Uğrak (basılmamış), Cadıların Kırbacı (1945), Maske (1956), Bir Sel Gibi (1961), Son Akın (1962), Belki Bir Gün (1964), Suların Gölgesinde (1966), Tanyeri (1967), Bozkırda Sabah (1969), Yoldaki Adam (1972), Gün Batarken (1976), Kutludağ (1979), Gece Yarısı (1987).

FİLM SENARYOLARI: Son Akın, Soyтары, Yarısı, Yoldaki Adam.

HİKÂYELELER: On İki Masal ((1942), Tarihten Hikâyeler (1996)

ŞİİRLER: Rüzgâr (1965)

Bekir Büyükarkın'ın uzun yıllar çeşitli derneklerde çalışmaları olmuştur. Vefadan Yetişenler Derneği'nin kurucusu (1947) ve başkanı, Vefa Kulübünün Divan Başkanı, Musiki Kültür Derneği'nin kurucusu (1960) ve başkanı olarak çok değerli hizmetleri vardır.

Bekir Büyükarkın evlidir (1965); eşi kültürlü bir İstanbul hanımefendisi olan Matematik Öğretmeni Güher Büyükarkın'dır.

Bekir Büyükarkın, son eseri olan *Kervansaray*'ın son bölümünü yazdığı günlerde, 6.8.1998 tarihinde Hakkın rahmetine kavuşmuştur. 8.8.1998 günü öğle vakti Şişli Camii'nde namazı kılınarak Edirnekapı Şehitliği'nde toprağa verilmiştir. Kendisine Tanrı'dan sonsuz rahmet diler, aziz hatırasını saygı ile anarız.

Av. Kemaleddin NOMER

*Bu kitabın hazırlanması için
çok gayret sarfeden saygın
Avukat Kemaleddin Nomer beyefendiye
sonsuz minnet ve şükranlarımı sunarım.*

Güher Büyükarkın

Yahya Çelebi

ÖNDE üç atlı koşuyordu. Hem de doludizgin. Arkalarından da iki atlı kovalıyordu onları. Belki de bu, bir ölüm-kalım savaşıydı.

Yer, Akkoyunlu topraklarıydı. Hava güzeldi. Güneş tamamen aydınlatmıştı ovayı. Ağaçların yeşilini hafif bir rüzgâr okşuyordu.

Önde gidenlerin atları yorulmuşa benziyordu. Arkadakiler ise onlara gittikçe yaklaşıyordu. Etrafta görünen başka kimse yoktu.

Burası, Diyarbakır'ın, o zaman ki adıyla "Karaamid"ın batısına düşüyordu. Daha batıda Osmanlı toprakları vardı.

Nitekim arkadan gelenler yetişti. Bir tanesi; çok daha iri, çok daha güçlü olanı bağırdı:

- Nihayet seni yakaladım Şeyh Hüseyin! Artık elimden kurtulamazsın!

Şeyh Hüseyin denen adam soludu, sonra kılıcını çekti:

- Korkmuyorum senden, dedi. Hadi vur! Taşçıların canavar Ahmet'i! Ne duruyorsun?

Öyle de oldu. Şeyh Hüseyin'in yanındaki iki muhafızı korkudan kaçarken, Taşçıların Ahmet'i bir hamlede şeyhin üzerine atladı. İkisi de yere düştüler, Taşçıların Ah-

met hemen ayağa kalktı, kılıcı elindeydi. Şeyh Hüseyin'in kılıcı ise fırlamış, uzaklara gitmişti.

Şimdi Şeyh Hüseyin yerde titriyor, elini kaldırmış "Yapma, pişmanım, kıyma bana!" diye yalvarıyordu.

- Kahpe! Niye çiftliğimizi bastın, yağmaladın? Neden babamla hatunumu öldürdün? Nasıl kıymam sana? Bunca zaman peşindeydim, hep kaçtın! Şimdi artık kurtulamazsın!

- Eşkiya yalvarıyorum sana! Öldürme beni! Ne istersen veririm! Bir cahillik ettim. Şeytana uydum! İnsaf et, büyüklüğünü göster.

- Bu kadar alçalma! Seni hiçbir kimse kurtaramaz!

Tam kılıcı Şeyh Hüseyin'e inmek üzereydi ki, inanılmaz bir olay oldu.

Birden nasıl orada bulunduğu anlaşılamayan bir adam, beyaz sakallı, inanmışlığın huzuru gözlerinden bile okunan, yaşlı bir adam elini havaya kaldırdı:

- Dur, dedi.

Taşçıların Ahmet'inin kılıcı havada kaldı. Sanki büyülenmiş gibiydi. Şeyh Hüseyin hâlâ yalvarıyordu.

Beyaz sakallı, inanmışlığın huzuru gözlerinden okunan yaşlı adam, elindeki bastonuna dayanarak, yorgun sesiyle,

- Kılıcını kınına sok yiğit, dedi, Allah'ına dua et. Katil olma. Bak, karşıdaki titriyor. Suçlu bile olsa, böylece cezasını çekiyor.

Taşçıların Ahmet, farkında olmadan, kılıcını indirdi, hatta kınına bile soktu.

- Beni dinle yiğit. Yalnız kalmak istemiyorsan günah-tan kaç, iyilik ve yardımseverlikten evladın olsun. Rûhu-nu yıka, nefsini yen, kin denen o düşmanı kov. Bırak, gitsin bu adam, artık ona ilişme!

Şeyh Hüseyin ayağa kalktı, bir süre etrafına bakındı. Hâlâ titriyordu. Sonra, atını bile unutup, olanca hızıyla kaçmaya başladı.

Şimdi Taşçıların Ahmet hüngür hüngür ağlıyordu. Yaşlı adam onu omuzundan tuttu.

- Yorgunsun, dedi. Dinlenmeli, avunmalısın. Seni yanındaki dostunla beraber, Söğütlü Dere Ahiler Uğrağı'na götüreceğim. Ben de oraya sığınacağım. Arınmak istemez misin? Bana Yahya Çelebi derler. Hasta bir canı yoklamaktan gelirim. Uzat ellerini bana!

Taşçıların Ahmet gözyaşlarını kurularken sordu:

- Hoca Rıza Efendi'nin yanına mı?

- Nereden biliyorsun?

- Hocamdı benim. Çiftliğimize gelir, günlerce ders verirdi bana. Saydığım insandır. Emeği çoktur. Ben şimdi ne yapacağım?

- Doğru yolda yürüyeceksin! Bu yolda kişilerin ayağı çukurlara batmaz, sendelemez. Gel benimle.

Beyaz sakallı, inancını gözlerinde yaşatan yaşlı adamı, Taşçıların Ahmet atının terkisine aldı. Arkasındaki, hiç kıpırdamadan hayretle olayları seyreden yoldaşına seslendi:

- Gidiyoruz Kamber Ağa! Bağışla beni! Üzgünüm, çok üzgünüm.

Böylece yola koyuldular. Daha günlerce yol alacaklardı, ancak Söğütlü Dere Ahiler Ocağı'na öyle varacaklardı.

Yolcu

BİR atlı gözüktü uzaktan. Kuledeki dîdeban (gözcü) seslendi:

- Gelen var!

Burası Sivas'ın batısına düşen bir kervansaraydı. Adına "Hatun Kervansarayı" derlerdi.

Vakit akşama yaklaşıyordu. Güneş batmak üzereydi. Gölgeler düşmüştü etrafa. Kervansarayın avlusunda akşam namazı için şadırvanda abdest alanlar, bir de yanık yanık türkü söyleyen bir âşık vardı.

Düştüm gurbet illere

Yandım hâin dillere

Dîdeban yine seslendi:

- Gelen yolcu yaralıya benzer. Karşılansa gerek.

Aşağıdaki iki dîdeban, hemen taçkapıdan dışarı fırladı. Kervansaray'ın sanat değeri çok yüksek olan yeri taçkapısıydı. Yolcular hana girerken gözü oraya takılır, farkına varmadan oyalanırlardı. Hanın tek kapısıydı. Başka bir gizli kapısı var mıydı, bilinmezdi.

Yaralı atında sallandı, sonra yere düştü. Dîdebanlar yetişememişti.

Başka bir şey daha oldu. Geriden dört atlının gelmekte olduğu görüldü.

Dîdebanlar yaralıyı ayağa kaldırmaya çalışırken, dört atlının önde gideni, başkan olduğu anlaşılan genç bir adam, olanca hızıyla bağırdı:

- Dokunmayın ona, bizim malımızdır!

Dîdebanlar, çırpınmakta olan yaralıyı yere bırakıp kılıçlarını çektiler. Bir tanesi aynı hiddetle cevap verdi:

- Burası kervansaraydır, yasalarımız üzre bize sığınan hırlı da olsa, hırsız da olsa kimseye teslim etmeyiz. Varın işinize gidin!

Atlılar iyice sokulmuştu. Yine reisleri olduğu anlaşılan adam, hiddetle sordu:

- Biz kimiz bilir misiniz?

- Bilmeyiz! Bilsek de birşey değişmez!

- Biz, Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan Bey'in adamlarıyız. Verin o yaralıyı bize, sonra canınızı yakarız.

Dîdebanbaşı da gelmişti yanlarına. İri yarı, kara bıyıklı bir ihtiyardı. Ellerini göğsünde kavuşturup cevap verdi atlılara:

- Bana bakın, Kahraman Bey'in, hatta Fatih Sultan Mehmet'in çerileri dahi olsanız, kimse bize sığınan bu yaralıyı elimizden alamaz. İyileşsin, dışarı salalım, ondan sonra ne isterseniz yapın!

- Son sözün bu mu ihtiyar?

Dîdebanbaşı bir adım daha attı, dîdebanlara:

- İçeri taşıyın yaralıyı, dedi.

Yine ellerini göğsünden ayırmadan, atlılara gülümseyerek seslendi:

- İşte karşınızdayım, acıtın bakayım canımı! Nasıl Yapacaksınız bu işi?

İki dîdeban, yaralıyı tekrar yerden alırken başka birisi daha geldi kervansaraydan. Yanında iki dîdeban daha

16 • Kervansaray

vardı. Oldukça iri, gözlerinden hiddetli olduğu anlaşılan, genç bir adamdı bu:

- Bana bakın, dedi, ben bu kervansarayın ağasıyım! Sakın ola ki, destursuz bağa girmeye kalkışmayın! Sonra can yakayım derken canınız yanar!

- Adın ne senin?

- Ahmet Ağa derler bana! Hadi, durmayın!

- Öyle mi? Bir ünvanın yok mu senin?

- Ne yapacaksın ünvanımı?

- Dur bakayım, ben seni tanıyacağım!

- Tanımazsın. İşine git, oyalanma burada.

- Şimdi buldum. Sen eşkiya Taşçıların Ahmet'sin. Kaybolmuştun ortalıktan. Demek bu kervansaraya sığındın. Çok kimsenin canını yakmışsın! Seni Akkoyunlular Beyi Uzun Hasan efendimize anlatacağız, affetmeyecek!

Sonra atlılar, atlarının başlarını çevirdiler, dörtnala uzaklaştılar.

Derinden de gelse, o âşığın türküsü hâlâ işitiliyordu... Ve Ahmet Ağa, çökmüş, ufalmış gibi yere diz çökmüştü.

Mehterhane nöbet vuruyordu. Şimdi sıra taçkapıyı kapamaya gelmişti.

Dîdebanbaşı sesleniyordu:

- Ey yolcular, ey hanımıza gelip konaklayanlar, ey kervan sahipleri, bilmiş olasınız ki, han kapısını kapatıyoruz. Bundan böyle sabaha dek dışarı çıkmak yoktur. Malınıza, şerefinize, dininize el atan var mı? Yok mu? Haydi bismillah!

Taçkapı gürültüyle kapandı. Arkasına kol demiri vuruldu. İçeride uzak doğudan gelmiş bir kervan vardı. Develer çökmüş, geviş getiriyorlardı. Âşığın sazı birden sustu, ezan okunmaya başladı. Müminler saf saf oldular, İsa'ya inananlar bir kenara çekildi. İmam, "Bismillah!" dedi.

İleride atlar da kişniyordu. Nalbant işini bırakmış, cerrah yaralının yanından çıkmış, saflara karışmıştı.

Namaz bitince meşaleler yandı. Etrafa yer yer gölgeler düştü.

Safların arkasında bulunan kervansaray ağası Ahmet Ağa, kazâsını kılmakta olan cerraha sokuldu:

- Yaralı nasıl?

Cerrah selam verdi, ayağa kalkarken üzüntülü bir sesle:

- Pek ümitli değil, dedi.

- Nesi var?

- Bir kılıç yarası kalbine kadar işlemiş, bir kolu tutmuyor, ayakları da öyle. Pek fazla hırpalanmış. Düşmanlarının elinden nasıl kurtulmuş, bilemem.

- Kim olduğunu öğrendiniz mi?

- Konuşamıyor.

Ahmet Ağa homurdandı. Sonra yumruklarını sıktı. Sanki karşısında birileri varmış gibi bağırdı:

- Akkoyunlular'ın işi bu. Uzun Hasan Bey'in. Ne istediler bu adamdan? Bir öğrenebilseydim! Sabahleyin gelip görürüm sizi. Belki o zaman konuşur!

- Sabaha kadar sağ çıkarsa! Şüpheli ağam!

Kervansaray mutfağında ateşler çoktan yanmış, yemekler hazırlanmıştı.

Dîdebanbaşı bağırdı:

- Buyrun taama. Allah için, inanan da, inanmayan da aşımıza kaşık atsın. Gittiği yer dert görmesin. Her kaşık şifalar getirsin. Kusurumuz olursa bağışlansın.

Bir kazan geldi ortaya. Tabaklarını uzatan yolculara kepçe kepçe yemek dağıttılar. Fodla da dağıtıldı. Fırından yeni çıkmıştı. O günkü yemek *aksı aş* idi.

Bir yolcu sokuldu aşçıbaşına. Utanarak sordu. Herhalde kervansarayların âdâbını bilmeyen bir yabancı olsa gerekti:

18 • Kervansaray

- Bağışlayın beni, dedi, kaç akça ödeyeceğim bu aş için? Pek fazla param yok, yetişmezse yemem.

Aşçıbaşı elini uzattı, garibi okşadı. Sonra üzüntüyle cevap verdi:

- Ey yabancı, şunu bilesin ki, kervansarayda her ne yapılırsa yapılsın, asla para ödenmez! Yolcu yaralıysa tumar edilir, kirliyse hamamımız orada. Urbanı eskimişse verilir. Atı nallanır. Hayvanları beslenir. Ağanın emrinde bir kitaplık vardır. Gider, oturur, istediğini okur. Senden para isteyen kim? Ye, Allah rızası için, âfiyet olsun.

- Nasıl olur? Bunca masrafı kim öder?

- Onu biz bilmeyiz! Hadi, otur yerine.

Şimdi, kervansarayın avlusunda derin bir sessizlik vardı. Yolcular bir kenara çekilmiş, yemeklerini yiyordu. Hanın baytarı da aralarına karışmıştı.

Kervansarayın taçkapısı yüklü hayvanlar geçebilecek kadar genişti. Avlu, dikdörtgen biçimindeydi. Avlunun etrafında geniş odaların bulunduğu bir eyvan vardı. Bir merdivenle yukarı kata çıkılırdı. Kapalı yeri de vardı. Yolcular genellikle kış günleri oraya sığınırды. Ateşler yakılır, alevler dalga dalga etrafa yayılırdı. En yukarıda gözetleme kuleleri, mazgallar vardı.

Yolcular üç günden fazla kalamazdı. Yaralılar ise iyileşinceye kadar hanın konuğu olurdu.

İki kervansaray arası deve yürüyüşüyle dokuz saatti. Bu yüzden öteki kervansaraya vaktinde varabilmek için, sabah erken yola çıkılırdı.

İşte bu hayratlar, dünyanın hiçbir yerinde kolay kolay bulunmayan Türk'ün eşsiz sosyal bir hizmetiydi.

Şimdi yine âşık sazını çalıyor, yanık yanık türküsünü söylüyordu. Dertliydi garip. Kimbilir nerden gelmiş, nereye gidecekti? Onun derdini anlamak, onu avutmak gerekti.

Uzun yollar, uzun yollar!

Bitmez tükenmez yollar!

Sen beni bıraksan da,

Allahım beni kollar!

Ahmet Ağa âşığa sokuldu. Üzgün görünüyordu, sordu:

- Derdin nedir garip? Bitsin isterim! Anlat bana.

Âşık yutkundu. Sazını yanına koydu, ayağa kalktı:

- Bağışla beni ağam, dedi, dert bir nehirdir, akar ama bitmez. Suyu tükendiği an biz âcizler de biteriz.

- Dertle kardeş mi oldun sen?

- Alıştım ona, onunla yatarım, onunla kalkarım.

- Nedir zorun? İmanın tam mı senin? Niçin Allahına sığınmazsın?

- Bunu ancak O bilir! Esen yele esme demem, akan suya akma demem, gönül bu, sevme demem!

Ahmet Ağa yutkundu. Meşalenin alevleri parça parça yüzüne vurmuş olan âşığa bir kere daha baktı:

- Demek vakti henüz gelmemiş, dedi. Vakti gelince anlatacaksın bana! Adın ne senin?

- Yörük Ahmet!

- Adaşımsın.

Ahmet Ağa geri döndü. Yağan yağmurun bereketine inanırdı. Nedense o gün hemen yağmur yağmasını istiyordu. Hiç değilse görünen pislikleri temizler, çatlamış topraklara hayat verir; bereket getirirdi yağmur.

Yıl 1461'di. Ekim ayıydı. Hava serinlemişti. Fakat yağmur yağmıyordu. Daha sonra kar yağar, bütün yolları kapatırdı. O zaman ister istemez, sığınan yolcuları, hatta kervanları üç günden fazla tutmak zorunda kalırlardı.

Ahmet Ağa'nın başka bir endişesi daha vardı. Emanetçi gecikmişti. Erzak tükenmek üzereydi. Gönderilen

para azalmıştı. Emanetçi gelmezse bunca masraf nasıl karşılanırdı?

Emanetçi parayla beraber arabalar dolusu erzak, giyecek getirirdi. Bir süre rahat ederdi. Emanetçi üç ayda bir gelirdi. Kış günleri bu süre biraz uzardı.

Yalnız, herkesin şaşıtığı bir konu vardı. Para kimden gelirdi? Ahmet Ağa bunu kimsenin bilmesini istemezdi. Hatta bir sır gibi saklardı. Bu kervansarayın her türlü giderlerini karşılayan, vakıf değildi. Bir kişi veya kişiler olsa gerekti.

Ahmet Ağa'nın aklına kötü bir düşünce geldi. Ya emanetçiyi yolda soydularsa? Öğrendiği anda o da, soyanı soyacaktı. Bunu yapardı, ölümü pahasına yapardı.

Sabah olmuş, ezan okunuyordu. Müminler şadırvanın önünde abdest tazeliyorlardı.

İmam geldi, namaz kılındı. Çorbalar içildi. Ve taçkapı açıldı. Didebanbaşı kapının önünde durdu, seslendi:

- Ey ahali! Ey yolcular! Ey ümmet-i Muhammed! Doğru söyleyin bir noksanınız var mı? Şerefimize, namusunuza dokunan oldu mu? Bizden şikâyetçi misiniz? İşte kapımız açıldı. Yolunuz açık olsun. Gafil olmayın! Kurttan, düşmandan sakının. Allahınıza sığının! Nâmerde inanmayın. Merdi bulursanız, bağrınıza basın. Haydi bismillah, selametle gidin gideceğiniz yere!

Herkes, emanete bıraktıkları silahlarını aldı. Develerin çanları çalmaya başladı. Bir kaç kişi öksürdü. Atlar kişnedi. Sonra yolculuk başladı Anadolu topraklarında.

Şimdi didebanbaşına sesleniyorlardı yolcular:

- Allaha ısmarladık. Sağlıkla kalın! Yaptığınız hizmeti unutmayız. Allah, sâhib-i hayrata uzun ömürler versin. Hayatta değilse, rahmet olsun!

İşte o muhteşem taçkapı, onlara böylece yol veriyordu. Ahmet Ağa da gidenlerin arkasından bakıyordu. Sonra geri döndü, cerrahın yanına gitti:

- Yaralıdan ne haber? dedi.
- Cerrah boynunu büktü:
- Sen sağ ol ağam, dedi. Ezandan evvel kaybettik onu.
- Çok uğraştık, olmadı. Kurtaramadık.
- Kim olduğunu anladınız mı?
- Hayır
- Üzerinden bir şey çıkmadı mı?
- Sadece bir kese, içinde iki altın!
- Saklayın onları.
- Yolcuyu o gün defnettiler. Ahmet Ağa çok üzgündü.